

СТАНОВИЩЕ

на дисертационния труд
**„ФАКТОРИ, ВЛИЯЕЩИ ВЪРХУ УДОВЛЕТВОРЕНОСТТА ОТ РАБОТАТА
НА СЛУЖИТЕЛИ В ИКТ СЕКТОРА“**

автор: Ирина Петкова Янчовска

редовен докторант към катедра „Стопанско управление“

за присъждане на образователната и научна степен ДОКТОР в професионално
направление

3.7 Администрация и управление

Основание за представяне на рецензията: Участие в състав на Научно жури по защита на дисертационен труд съгласно Заповед РД-38-294/16.06.2022 г. на Ректора на СУ „Св. Климент Охридски“

Данни за дисертанта. Дисертантът Ирина Петкова Янчовска е възпитаник на Стопанския факултет - завършила е магистърска степен по Стопанско управление – Стратегическо управление от Стопански факултет, Софийски университет „Св. Климент Охридски“ (СУ) (2016-2019), а преди това има бакалавърска степен по Стопанско управление от Американския университет в Благоевград (2000-2005).

Притежава сертификати Professional Scrum Master™ II, Professional Scrum Master™ I, Professional Scrum Product Owner™ I и др. Има над 15 годишен опит в ИКТ сектора, като от 2001 година работи като Ръководител проекти в Трансметрикс АД. Притежава комуникационни, организационни и ръководни умения, както и високо ниво на критично и аналитично мислене.

Данни за докторантурата. Ирина Янчовска е зачислена като докторант в редовна форма на обучение в катедра „Стопанско управление“ на Стопанския факултет към СУ „Свети Климент Охридски“ през януари 2019 г. Положила е успешно изпитите по индивидуалния си план. През 2022 г. е проведена предварителната защита в катедрата, на която дисертационният труд е оценен

положително и е насочен за защита пред научно жури. Няма данни за допуснати нарушения при реализирането на докторантурата. За времето на своето обучение като докторант Ирина Янчовкса участва в различни научни конференции и международни форуми, взима участие в изследователски проекти, включва се в работата на катедра Стопанско управление.

Описание на дисертационния текст. Представеният дисертационен труд е в обем от 192 страници, от които 163 страници основен текст, 18 страници приложения и 11 страници библиография. Структуриран е в Увод (с. 1-5); 2 глави (глава I – с. 6-114; глава II с. 115-151, Дискусия и заключение, в които са поместени приносите и ограниченията на дисертационния труд. (с. 152-163). Добавени са три приложения, които са подвързани в същото книжно тяло. Онагледен е с 6 фигури и 27 таблици. Библиографията включва 198 източника, от които на кирилица – 11.

В *Увода* дисертантът описва структурата на дисертационния труд, представя мотивацията за разработване на темата и обосновава нейната актуалност в контекста на динамичните промени в работната среда, обективирани от бързото развитие на дигиталните технологии и променящите се изисквания на служителите, които дефинират техните очаквания и удовлетвореност от работата.

Коректно са представени целта и произтичащите от нея задачи, обекта и предмета на изследването в рамките на дисертационния труд. Обоснован е изборът на методи и изследователски инструментариум.

Първа глава „Теоретични основи и емпиричен преглед“ е в обем от 108 стр. Тя е посветена на прегледът на литературата. Определен е обхватът на удовлетвореността, ограничена в рамките на работната среда. Представени са различни изследвания върху удовлетвореността на служителите в различни страни, коментирани са скали за измерване на удовлетвореността, направен е синтез на различни фактори, които влияят върху удовлетвореността на служителите. Прави впечатление добият научен изказ. Изведен е модел за емпиричното изследване, на чиято основа са създадени инструментите за изследване.

Втора глава, озаглавена „Фактори, влияещи върху удовлетвореността на служители в ИКТ сектора от България и други страни“, е в обем от 36 стр. В нея се описва подробно методологията за емпиричното изследване, с което Ирина Янчовска показва доброто познаване както на инструментите за провеждане на количествено изследване, така и на статистическия апарат за боравене с данни. Дисертантът е описал пътя на подготовката за провеждане на своето изследване, тестовата фаза и същинското провеждане. Критично са проследени взаимовръзките между получените резултати и са формулирани изводи, които дават основание за понататъшното приемане или отхвърляне на научните хипотези.

От получените резултати дисертантът установява, че седем от издигнатите хипотези са потвърдени, а именно, че удовлетвореността от постиженията, ръководството, комуникацията, естеството на работата, възможностите за израстване и възнаграждението на работното място влияят положително върху общата удовлетвореност на служителите от ИКТ сектора, докато стресът и прекомерното натоварване на работното място влияят негативно върху общата удовлетвореност на служителите от ИКТ сектора. Три от издигнатите хипотези не получават статистическа подкрепа, а именно, че удовлетвореността от гъвкавите условия на труд, от полученото признание и от възможностите за независимост влияят положително върху общата удовлетвореност на служителите от ИКТ сектора. Хипотезата, че удовлетвореността от взаимоотношенията с колегите влияе положително върху общата удовлетвореност на служителите от ИКТ сектора е частично потвърдена.

В частта *Дискусия и заключение* авторът прави критичен коментар на получените резултати, предлага изводи и обобщения от теоретико-практическото изследване, които верифицира и с данни от други изследвания в областта.

Според дисертанта „...резултатите от настоящия изследователски труд са важни от академична гледна точка за обособяване на факторите, които влияят върху удовлетвореността от работата на служителите в ИКТ бранша, а в практиката могат да бъдат използвани от технологичните компании за създаване на ефективни инструменти за повишаване на удовлетвореността на служителите, което би оказало положително влияние върху подобряването на стратегическите организационни резултати“ (стр. 167).

В *приложенията* към дисертационния текст са представени изследователските инструменти, използвани за провеждане на научното дирене.

Оценка на дисертацията. Цялостната ми оценка за дисертационния труд е положителна. Аргументите за тази оценка са:

- Проблемно-тематичното поле на дисертационния труд е актуално и дава широко поле за развитие, както от теоретична, така и от практическа гледна точка.
- Дисертационното изследване е амбициозно – чрез него дисертантът се опитва да даде отправна точка за анализ и дискусия относно централната роля, която удовлетвореността от работата заема в контекста на организационния успех.
- Избраните методи за обработка на емпиричната информация отговарят на модела на изследването, като дават възможност за коректен анализ и обоснован отговор на изследователските въпроси и проверка на хипотезите.
- Висока оценка заслужават авторският модел и направеният опит за оценяване на значимостта на критериите, включени в изследването.
- Научният труд е издържан, както по отношение на съдържание и качество на критичен анализ и аргументация, така и по отношение на цялостната визия и оформление.

Въпроси, критични бележки, предложения. С оглед на показания потенциал за развитие на дисертанта, бих отправила някои препоръки и бележки, които да се вземат предвид при предстоящи научни разработки по темата:

- Получените данни (а и показани възможности за анализ на дисертанта) дават основание да се очакват по-разширена дискусия и коментари на резултатите от изследването за сметка на направеното на места твърде подробно описание на предходни изследвания в областта;
- Считаю, че използваното словосъчетание „глобална удовлетвореност“ може да бъде заменено с по-подходящо такова, което от една страна да представя негово съдържание, а от друга – лесно да прави разграничението от „обща удовлетвореност“;

- Използваните научни източници могат да бъдат обогатени с изследвания в областта на удовлетвореността на работното място от български изследователи;
- Не на последно място, използвани са доста чуждици, които е добре да бъдат заменени с техния български еквивалент.

Приноси. Приемам заявените от дисертанта приноси. Посочените приноси съдържат както теоретико-приложни, така и практико-приложни аспекти.

Авторефератът е разработен съгласно изискванията и отразява основните положения на дисертационния труд.

Имам основания да съм уверена, че представеният текст изцяло е резултат от личните усилия на авторката.

Нямаме съвместни публикации.

Представени са три публикации, свързани с проблематиката на дисертационния труд.

Лични впечатления. Познавам Ирина Янчовска от години, още като студент в магистърска програма по Стопанско управление, а след това и като докторант към катедра Стопанско управление. Познавам работата ѝ в академичен план и с убеденост мога да твърдя, че Ирина е човек, на който може да се разчита, силно отговорна и целеустремена, с високи лични стандарти и изисквания към себе си.

Предвид гореизложеното и като имам предвид следното:

- От представените документи става ясно, че изискуемата процедура е спазена;
- Дисертационният труд съдържа защитени научни и научно-приложни резултати; кандидатът показва задълбочена подготовка и способности за самостоятелни научни изследвания;
- Изпълнени са изискванията за присъждане на научната и образователна степен ДОКТОР от ЗРАСРБ, Правилника за прилагане на ЗРАСРБ,

Правилника на СУ за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности.

Предлагам на Ирина Петкова Янчовска да бъде присъдена образователната и научна степен ДОКТОР в професионално направление 3.7 Администрация и управление.

София, 17 август 2022 г.

Рецензент:

(доц. д-р Ия Петкова)